

(R)EVOLÚCIA V KNIŽNICIACH A KNIHOVNÍCTVE ± 25 rokov: bilancia, realita, perspektívy: INFOS 2015

INFOS počas svojej viac ako 40-ročnej histórie je synonymom najpopulárnejšieho a najvýznamnejšieho odborného knihovníckeho podujatia, ktoré sa na Slovensku koná. Prvý ročník INFOS-u sa uskutočnil už v roku 1972. Odvtedy je každý jeho ročník nositeľom nových progresívnych trendov v oblasti knihovníctva a informačnej vedy.

Pri tejto príležitosti sme oslovili Ing. Silviu Stasselovú, predsedníčku Spolku slovenských knihovníkov a knižníc (SSKK) a členku Rady vlády SR pre kultúru s prosbou o zodpovedanie niekoľkých otázok, ktoré súvisia s históriou aj s organizačnou prípravou sympózia INFOS.

Aktuálny, 38. ročník sympózia INFOS niesol názov (R)evolúcia v knižniciach a knihovníctve. Ktoré z momentov v existencii konferencie považujete za najviac (r)evolučné?

Za najvýznamnejší medzník v novodobej ére INFOS-u považujem jeho prerod z pôvodne komorného seminára, zameraného na automatizáciu knižníc, na vlajkovú loď spomedzi odborných knihovníckych podujatí, organizovaných na Slovensku, navyše s najdlhšou tradíciou knihovníckeho podujatia na Slovensku a s nezmeneným názvom (INFOS sa koná už viac ako 40 rokov).

Preto ja osobne, za najviac (r)evolučný, považujem ročník INFOS 1998, ktorý sa vtedy organizoval už s prívlastkom: medzinárodné informatické sympóziu o význame a vplyve informácií a nových informačných technológií na človeka a spoločnosť, poslaní a pôsobení knižníc a ich význam v oblasti kultúry, vzdelania, slobodného rozvoja a demokracie.

INFOS 1998 bol určite odvážnym (r)evolučným ročníkom aj z toho dôvodu, že sme ho po dlhoročnej väzbe na predchádzajúce miesto konania v Jasnej pod Chopkom vtedy organizovali v úplne novom prostredí – v Kongresovom centre SAV Academia v Starej Lesnej. Dôvodom na túto odvážnu zmenu bola skutočnosť, že hotel SNP v Jasnej pod Chopkom už nepostačoval našim potrebám po kapacitnej ani technickej stránke. Rokovalo sa v priestoroch kaviarne hotela bez pripojenia na internet, čo bol v tom čase bežný jav, pretože slovenské hotely neboli vybavené na organizovanie konferencií s vyšším počtom ako 100 účastníkov a len minimálne disponovali internetovým pripojením.

Uvedené rozhodnutie bolo zložité aj po organizačnej stránke, pretože účastníkov INFOS-u 1998 sme museli ubytovať až v troch susediacich hoteloch, ktoré síce mali rovnakú architektúru a v tom čase aj približne rovnaké vybavenie, ale každý hotel mal iného majiteľa, iné ceny ubytovania a stravy, takže podmienky prenájmu služieb bolo treba vyjednávať zložitým spôsobom. Určite je vhodné zmieniť sa aj o tom, že miera dôvery medzi vedením hotelov v Starej Lesnej nebola zďaleka taká vysoká aká je v súčasnosti. Pamätám si na naše prvé vyjednávanie podmienok v Kongresovom centre Academia, kedy vedenie hotela ako zábezpeku žiadalo 50 % všetkých ubytovacích a stravovacích nákladov uhradiť vopred na ich bankový účet. Takáto podmienka by bola pre naše knihovnícke profesijné združenie doslova likvidačná, pretože INFOS musí byť schopný samofinancovania a nikdy na jeho prípravu nedostávame žiadnu finančnú dotáciu, takže jeho organizačná príprava je mimoriadne náročná. Vďaka ústretovosti vedenia Kongresového centra SAV Academia sme však nakoniec našli kompromisné riešenie, vďaka čomu sme prvý ročník INFOS-u v Starej Lesnej mohli organizovať.

Vo svojom úvodnom príhovore ste spomenuli, že konferencia INFOS formovala niekoľko generácií knihovníkov a informačných pracovníkov. V čom vidíte najvýraznejšie výsledky tohto formovania?

Vo svojom úvodnom príhovore som v prvom rade mala na mysli odborné formovanie knihovníkov a informačných pracovníkov, pretože dlhé obdobie bol INFOS jediným knihovníckym podujatím na Slovensku, na ktorom bolo možné vypo-

čuť si prezentácie zahraničných prednášateľov a navyše, po rozdelení spoločného štátu Čechov a Slovákov (ČSFR), sa stal prakticky jediným slovenským podujatím, na ktorom pravidelne prednášajú a radi sa ho zúčastňujú aj naši českí knihovnícki kolegovia, čo prispieva našej vzájomnej informovanosti aj úzkej odbornej spolupráci.

Za ďalší významný rozmer sympózia INFOS (predtým seminára) počas vyše 40 rokov jeho organizovania považujem aj rozmer podnecovania spolupráce: svedčí o tom množstvo nadviazaných odborných a inštitucionálnych partnerstiev, ale aj mnohých dlhoročných vzácných osobných priateľstiev, ktoré vznikali a stále vznikajú pri príprave alebo počas konania každého ročníka INFOS. Mnohé súčasné významné osobnosti slovenského knihovníctva sa na INFOS-och zúčastňujú od svojich študentských čias až doteraz, čo si veľmi vážime. INFOS je synonymom kvalitného odborného podujatia, ktoré má svojim účastníkom stále čo ponúknuť.

Do akej miery, podľa Vás, a v čom bude formovať INFOS nasledujúce generácie?

Som presvedčená, že podobne ako doteraz, aj v budúcnosti bude INFOS formovať nasledujúce generácie knihovníkov a informačných pracovníkov po odbornej aj ľudskej stránke a že bude aj naďalej podujatím, ktoré prináša nové odborné vedomosti a podnecuje vznik knihovníckej spolupráce aj osobných priateľstiev, pretože tie z nás robia súdržnú knihovnícku komunitu.

Knihovníctvo a informačná veda sa vyvíjajú veľmi dynamicky, zvlášť vďaka rozvoju informačných technológií, preto je výmena odborných poznatkov a skúseností v odbornej knihovníckej komunite veľmi dôležitá – to platí na Slovensku, aj v zahraničí.

Verím, že aj budúce ročníky INFOS-u ostanú verné tradícii konania sa v Kongresovom centre SAV Academia, alebo v inom kongresovom centre mimo Bratislavu (ak by sa súčasné ústretové podmienky majiteľov hotelov v Starej Lesnej zmenili), pretože len v tom prípade bude zaručená žiaduca interakcia účastníkov v izolovanom prostredí mimo prostredia mesta, ktoré po skončení odborného programu praje ďalším odborným diskusiám v kuloároch, ale aj možnosti zoznámenia sa s kolegami z iných typov knižníc.

V súčasnosti je to základné pravidlo nového prosperujúceho odvetvia – kongresovej turistiky. V tomto smere bol však INFOS preborníkom už o desaťročia skôr, kedy sa semináre INFOS konali každý rok v prostredí iného hotela (najčastejšie v Nízkych a Vysokých Tatrách). Verím, že aj budúce generácie slovenských knihovníkov si budú ctíť tradície rovnako ako my, pretože každý z nás bol mladý a čas sa nedá zastaviť. Nie je hrdinstvom búrať mosty, ale udržiavať ich funkčné. Veľmi si želim, aby práve tradícia konania INFOS-u bola funkčným mostom medzi predchádzajúcimi a budúcimi generáciami slovenských knihovníkov a aby sa jej stroj času nikdy nezastavil. To isté by si určite želal aj profesor Kimlička, ktorý ako vtedajší predseda Informatickej sekcie Spolku slovenských knihovníkov začal v roku 1972 organizovať pravidelné semináre INFOS.

Skúste nám trochu podhaliť zákulisie konferencie. Čo všetko predchádza tomu, čo už finálne vidia účastníci podujatia?

Príprava každého ročníka sympózia INFOS je extrémne zložitá, zvlášť z dôvodu, že na jeho prípravu nemá Spolok slovenských knihovníkov a knižníc (SSKK) žiadne finančné dotácie a celé podujatie sa musí samofinancovať. Účasť zahraničných prednášateľov (cestovné a pobytové náklady) a tlmočenie ich prezentácií do slovenského jazyka si vyžaduje extrémne vysoké náklady, ktoré nás často limitujú.

Počas mnohých doterajších ročníkov však vdáčíme mnohým významným organizáciám, spoločnostiam a firmám za významnú podporu a pomoc, či už v podobe finančnej alebo materiálnej pomoci. Spomedzi všetkých spomeniem najmä: Veľvyslanectvo USA na Slovensku, Britskú radu, Goetheho Inštitút, IBM, 3M a SWAN. Veľká vďaka patrí aj všetkým vystavovateľským firmám, ktoré nám svojou účasťou a veľkorysou pomocou veľmi pomáhajú. Spomedzi dlhoročných vystavovateľov na sympóziách INFOS spomeniem najmä: Albertina icome Praha, Albertina icome Bratislava, COSMOTRON, SVOP, LANIUS, MULTIDATA, SUWECO, EXON, LSE Integration, Thomson Reuters, CEIBA a mnohé ďalšie, ktorým úprimne ďakuje,8me.

Rutinný scenár prípravy každého ročníka začína vyjednávaním termínu konania s Kongresovým centrom SAV Academia a hotelom Kontakt v Starej Lesnej v závislosti od ich voľných kapacít. Následne organizačný výbor INFOS začína

s prípravou ústrednej odbornej témy a tematického zamerania odborných blokov. Mojou hlavnou úlohou, ako organizačného garanta, je komunikovať s potenciálnymi partnermi podujatia, vyjednať priaznivé podmienky s tatranskými hotelmi, vykalkulovať vložné a pobytové náklady pre účastníkov a vystavovateľov tak, aby, podľa možností, výrazne nestúpili. Hľadáme vhodných kľúčových prednášateľov a zároveň oslovujeme odbornú knihovníčku komunitu s výzvou, aby prejavili záujem o prezentáciu výsledkov svojej odbornej práce na pripravovanom ročníku INFOS. Z prihlásených prednášok vyberú odborní garanti sympózia najkvalitnejšie prípevky, ktoré zaradíme do odborného programu a s touto ponukou už oslovujeme účastníkov, aby sa zaregistrovali. V posledných rokoch sa nám osvedčilo prihlasovanie online cez registračné formuláre na portáli InfoLib, ale pamätám si aj dávnejšie ročníky INFOS-u, kedy prihlasovanie aj komunikácia s účastníkmi prebiehala písomnou formou a bola zasielaná klasickou poštou, čo bolo veľmi zdĺhavé.

Veľká časť organizačných príprav súvisí aj s komfortom pre účastníkov v podobe troch spoločenských večerov tak, aby boli vždy originálnym obohatením po odbornej, kultúrnej aj spoločenej stránke.

Každý ročník je náročný na prípravu a posledné ročníky sú organizačne náročnejšie aj z toho dôvodu, že na Slovensku registrujeme pretlak menších aj väčších odborných podujatí, termíny sa nám začínajú prelínať alebo na seba priamo nadväzovať, čo nie je žiaduce. Neregulovaným množstvom odborných podujatí na Slovensku si začíname navzájom konkurovať, vytláčať sa – z hľadiska záujmu účastníkov aj vystavovateľov, prípadne potenciálnych sponzorov, ktorí si tak musia vybrať (vzhľadom na ich limitované časové a finančné možnosti).

Aj napriek tradícii, významu a kvalitám INFOS-u sme z týchto dôvodov posledné ročníky sympózia zaznamenali pre nás organizátorov ako dramatické, pretože do poslednej chvíle netušíme, či na naše starostlivo pripravované podujatie príde dostatočný počet účastníkov a vystavovateľov. Preto ďakujeme všetkým, ktorí sa INFOS-u pravidelne zúčastňujú, za ich priazeň, bez ktorej by sme tradíciu tohto významného podujatia nedokázali udržať. Ďakujeme a tešíme sa na vás počas ďalšieho ročníka sympózia INFOS 2017! Určite je pre nás tiež významnou poctou, že sa INFOS v posledných rokoch koná pod záštitou ministra kultúry Slovenskej republiky.

Na záver o niečo osobnejšia otázka. Čo priniesol do profesijného aj osobného života INFOS priamo Silvii Stasselovej?

Správnejšie by Vaša otázka mala znieť: čo mi INFOS priniesol, ale aj odniesol (ťažko povedať, čo prevažuje).

Prvýkrát som sa INFOS-u zúčastnila v roku 1992 v Jasnej pod Chopkom a doteraz si pamätám, ako ma ako mladú začínajúcu knihovníčku fascinovala zdravá odborná diskusia, a zároveň aj priateľská atmosféra, ktorou bol seminár doslova nasiaknutý. Odvtedy som sa ho zúčastňovala každý rok, neskôr som sa začala zapájať do jeho prípravy a v roku 1997 som už bola riadnou členkou prípravného výboru INFOS.

Vzhľadom na nevyhnutnosť zmeny miesta konania z hľadiska kapacity a internetového vybavenia sme ešte v tom istom roku s vtedajšou členkou výboru Informatickej sekcie SSK Ing. Evou Nedorostovou navštívili niekoľko slovenských hotelov, z ktorých žiadny však nedisponoval takými možnosťami ako Kongresové centrum SAV Academia, kde je v susediacom Astronomickom ústave SAV dokonca uzol Slovenskej akademickej dátovej siete (SANET). Toto nás prevedčilo o tom, že Stará Lesná je pre INFOS v novom šate tou správnou voľbou. Od roku 1998 až do súčasnosti (počas 17 rokov) som sa stala hlavným organizačným garantom INFOS so všetkými plusmi aj mínusmi, ktoré z tejto role vyplývajú.

Mohla by som to zľahčiť a zjednodušiť povedať, že som pri prípravách INFOS-u strávila celú svoju mladosť, ale nakoľko sa ešte cítim duševne mladá a plná tvorivých síl, vidím na tomto osudovom spojení skôr výzvu: Nevzdať sa a udržiavať túto jedinečnú tradíciu aj napriek ekonomickej kríze a súčasným zložitým podmienkam.

Vďaka INFOS-u som nadobudla množstvo zručností, ktoré by som inak nemala možnosť nadobudnúť alebo sa v nich zdokonaľiť. Spomeniem len tie pre mňa najdôležitejšie: schopnosť vyjednávať, hľadať sponzorov, budovať dlhoročné partnerstvá, nadväzovať obojstranne prospešnú spoluprácu, byť prezieravým lídrom, finančným manažérom, stratégom, rečníkom, scenáristom aj režisérom v jednej osobe. Na poslednom ročníku spoločenského večera Retro INFOS 2015 som si vyskúšala menšiu hereckú rolu spolu s ostatnými kolegami z odbornej poroty a úvodného programu ve-

PODUJATIA

čera, pričom príjemne nás v svojich retro kostýmoch prekvapili aj niektorí kolegovia (ktorých prestrojenie bolo také dokonalé, že sme niektorých ani nespoznali).

Vďaka INFOS-u som mala možnosť osobne spoznať väčšinu kolegýň a kolegov zo slovenskej odbornej knihovníckej verejnosti, nadviazať prínosnú spoluprácu a s mnohými vybudovať vzácne priateľstvá, ktoré trvajú dodnes.

Bez INFOS-u by som nebola tak odborne erudovaná, manažérsky skúsená, kreatívna a vynaliezavá, akou som sa musela stať, ak mi záležalo na tom, aby bol každý z pripravovaných ročníkov iný, ale zároveň, aby každý z nich bol pre účastníkov rovnako príjemný a prínosný.

Zručnosti a odborné vedomosti získané počas doterajších ročníkov INFOS ma nesmierne profesionálne obohatili, a preto odporúčam nastupujúcej mladej knihovníckej generácii, aby využili túto jedinečnú príležitosť stať sa súčasťou odbornej knihovníckej komunity a ukázať svoje schopnosti. INFOS každému Vaše vynaložené úsilie niekoľkonásobne vráti.

Moje osobné pranie do budúcnosti znie: **VIVAT INFOS.**

Zborník príspevkov a prezentácie prednášok zo sympózia INFOS 2015 nájdete na portáli InfoLib.
<http://www.infolib.sk/sk/spolok-slovenskych-knihovnikov-kniznic/infos-2015/>

Autorka otázok: **Bc. Dana Karulová**, redakcia ITlib. *Informačné technológie a knižnice*

Autorka odpovedí: **Ing. Silvia Stasselová** ■

Autor fotografií zo sympózia INFOS 2015 Norbert Végh.